

Edukacja czytelniczo – integracyjna

Międzyszkolny Program Czytelniczo – Integracyjny „Poczytaj mi, przyjacielu”

Autorka programu:

Marzena Gołębiowska
nauczyciel bibliotekarz

Spis treści:

Wstęp do programu	3
Założenia programu	4
Cele ogólne	5
Cele szczegółowe	5
Procedury osiągnięcia celów	6
Planowane osiągnięcia uczniów	7
Realizacja programu	8
Ewaluacja programu	8

Wstęp

Biblioteka szkolna jest integralną częścią procesu dydaktyczno – wychowawczego organizowanego w szkole, zgodnie z:

- Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (z późn. zmianami), w której w rozdz. 5 „Organizacja kształcenia, wychowania i opieki w szkołach” w art. 67, pkt. 1 znajduje się podstawowy dla istnienia szkolnych bibliotek zapis: *„Do realizacji zadań statutowych szkoła publiczna powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z:*
- *1) pomieszczeń do nauki z niezbędnym wyposażeniem; 2) biblioteki (...).”*
- Ustawą z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach, w której w rozdz. 7, art. 22, ust. 1 zostało zapisane, iż: *„Biblioteki szkolne oraz biblioteki innych placówek systemu oświaty służą realizacji programów nauczania i wychowania, edukacji kulturalnej i informacyjnej dzieci i młodzieży oraz kształceniu i doskonaleniu nauczycieli. W tym celu w każdej szkole publicznej jest prowadzona biblioteka szkolna.”*

Zgodnie ze statutem Zespołu Szkół Specjalnych nr 97 *„szkoła prowadzi bibliotekę, która może mieć funkcję pracowni szkolnej, służącej do realizacji potrzeb edukacyjnych i terapeutycznych uczniów, rozwoju ich zainteresowań oraz doskonalenia warsztatu pracy nauczycieli”* (rozdz. V, § 15, pkt. 1), zaś *„nauczyciel bibliotekarz dostosowuje formy i treści pracy pedagogicznej do wieku i poziomu intelektualnego uczniów”* (rozdz. V, § 15, pkt. 4).

Zadania nauczyciela bibliotekarza w szkole dla dzieci z autyzmem ze sprzężeniami są szczególne, wymagają bowiem organizacji pracy pedagogicznej w sposób spójny z potrzebami rozwojowymi ucznia, założeniami podstawy programowej kształcenia ogólnego dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych i gimnazjum (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół*), zadaniami wynikającymi z Programu Wychowawczego, Szkolnego Programu Profilaktyki oraz Planu Rozwoju Szkoły.

Praca pedagogiczna nauczyciela bibliotekarza w szkole dla dzieci z autyzmem ze sprzężeniami musi uwzględniać specyfikę funkcjonowania społecznego, emocjonalnego i intelektualnego uczniów. Dzieci z autyzmem, mając zaburzoną zdolność do uczestniczenia w interakcjach społecznych, wymagają od nauczyciela poszukiwania różnorodnych form i sposobów włączania do środowiska społecznego, a niezwykle ważnym aspektem ich rozwoju jest umożliwienie im uczestnictwa w zajęciach, dostarczających wiedzy i umiejętności z zakresu funkcjonowania w środowisku. Bardzo ważne jest, aby odkrywane umiejętności dzieci mogły „przenosić” w sytuacje społeczne pozalekcyjne, dokonujące się poza klasa szkolną i ten właśnie obszar stał się priorytetowym w opracowanym przeze mnie Programie.

Założenia programu

W roku szkolnym 2011/2012 nasza szkoła – Zespół Szkół Specjalnych nr 97, po raz pierwszy przystąpiła do programu Centrum Edukacji Obywatelskiej „Poczytaj mi, przyjacielu”. Zainspirowana wspaniałym pomysłem inicjatorów wspólnego czytania, postanowiłam zaadaptować go do warunków naszej placówki – szkoły dla dzieci z autyzmem i niepełnosprawnościami sprzężonymi. Nawiązałam współpracę ze szkołą ze środowiska lokalnego – Szkołą Podstawową z Oddziałami Integracyjnymi, opracowałam harmonogram spotkań i tak powstał *Międzyszkolny Program Czytelniczo – Integracyjny „Poczytaj mi, przyjacielu”*.

Założenia organizacyjne Programu na kolejne lata szkolne, przewidują konieczność opracowywania harmonogramów spotkań i przebiegu działań w danym roku szkolnym, z uwzględnieniem:

- potrzeb i możliwości uczniów
- specyfiki szkół
- zaplanowanych wydarzeń szkolnych
- zajęć indywidualnych uczniów.

Działania w ramach Programu zakładają:

- aktywność czytelniczą uczniów ZSS Nr 97 /uczniowie z autyzmem przygotowują się do spotkań, doskonaląc technikę czytania, poprawność artykulacyjną i intonacyjną; zajęcia czytelnicze odbywają się w bibliotece szkolnej, pod moim kierunkiem/
- wspólną zabawę
- aktywność ruchową
- pracę nad wysłuchanym tekstem
- twórczość plastyczną
- wzajemne poznawanie, wspieranie, pomoc i integrację uczniów obydwu szkół

Program został opracowany w oparciu o:

- podstawę programową kształcenia ogólnego dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych i gimnazjum (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół*)
- zadania nauczyciela bibliotekarza wynikające z Programu Wychowawczego i Szkolnego Programu Profilaktyki w zakresie organizowania działań sprzyjających rozwojowi społecznemu, emocjonalnemu i komunikacyjnemu uczniów z autyzmem oraz zadaniami wynikającymi z Planu Rozwoju Szkoły na lata 2010 – 2015, w obszarze

nawiązania kontaktów ze szkołami i ukierunkowania pracy wychowawczej na rozwijanie kompetencji społecznych uczniów.

Adresaci Programu:

- ❖ uczniowie Zespołu Szkół Specjalnych nr 97 (z orzeczeniem autyzmu i współwystępującymi zaburzeniami sprzężonymi)
- ❖ uczniowie szkoły ogólnodostępnej

Cele ogólne

Program służy umożliwianiu uczniom z autyzmem integracji z najbliższym środowiskiem pozaszkolnym, doskonaleniu ich kompetencji społecznych, komunikacyjnych, czytelniczych, nawiązywaniu relacji rówieśniczych.

Nadrzędne cele ogólne Programu to:

- ❖ wdrażanie do funkcjonowania w środowisku
- ❖ rozwijanie umiejętności społecznych i komunikacyjnych uczniów
- ❖ doskonalenie rozumienia i uznawania norm społecznych

Cele szczegółowe

Międzyszkolnego Programu Czytelniczo – Integracyjnego „Poczytaj mi, przyjacielu”

- ❖ pokonywanie barier społecznych pomiędzy uczniami szkoły ogólnodostępnej a uczniami z autyzmem ze sprzężeniami
- ❖ udział uczniów z autyzmem ze sprzężeniami w sytuacjach wychowawczych, umożliwiających doświadczanie relacji społecznych i komunikacyjnych z rówieśnikami i osobami dorosłymi spoza środowiska szkolnego
- ❖ wspólna aktywność zabawowa, plastyczna, ruchowa
- ❖ doskonalenie sprawności manualnych, plastyczno – technicznych, ruchowych
- ❖ wydłużanie czasu koncentracji uwagi
- ❖ doskonalenie przez czytających uczniów umiejętności czytelniczych, takich jak: poprawność artykulacyjna, tempo, intonacja
- ❖ doskonalenie przez uczniów gimnazjum umiejętności publicznego czytania i pokonywania tremy, niechęci, strachu

- ❖ rozwijanie zainteresowania uczniów książką, czytaniem, słuchaniem, ilustracją
- ❖ poznawanie nowych utworów literackich

Procedury osiągnięcia celów

Metody pracy z uczniami:

1. Metody praktycznego działania i aktywizujące:

- ❖ udział w spotkaniach czytelniczo – integracyjnych
- ❖ zabawy integrujące
- ❖ aktywność plastyczna
- ❖ aktywność ruchowa, sportowa
- ❖ konkurs czytelniczo – integracyjny
- ❖ praca z tekstem literackim
- ❖ „rundka” – wypowiedzi uczniów w kręgu

2. Metody podające:

- ❖ pogadanka wprowadzająca do tematyki zajęć
- ❖ opowiadanie
- ❖ opis (instrukcja)

3. Metoda wizualizacji:

- ❖ pokazy multimedialne

4. Metody komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC)

z wykorzystaniem tablicy UK, symboli PCS, książek komunikacyjnych

Formy pracy z uczniami:

- ❖ zespołowa
- ❖ grupowa
- ❖ praca w małych zespołach integracyjnych
- ❖ indywidualna (wspomagana przez nauczyciela lub asystenta)

Planowane osiągnięcia uczniów

Poziom oczekiwanych osiągnięć określany jest indywidualnie dla każdego ucznia z autyzmem, w zależności od jego możliwości psychospołecznych.

Planowane ogólne osiągnięcia:

Uczeń:

- podniesie poziom indywidualnych umiejętności społecznych oraz zachowań pożądaných:
 - będzie aktywnie uczestniczył w proponowanych formach aktywności
 - będzie przejawiał mniej zachowań trudnych – „poradzi sobie” z nadmiernymi przeżyciami i emocjami, wydłuży czas koncentracji na wspólnej zabawie oraz formach aktywności ruchowej, manualnej, czytelniczej
- podniesie indywidualny poziom zachowań społecznie akceptowanych, wyrażanych podczas zajęć integrujących
- wykona polecenia nauczyciela zgodnie z oczekiwaniami
- zaakceptuje komunikat „nie” w sytuacjach społecznych
- wydłuży czas oczekiwania (np. „czekania” na swoją kolej, na następną aktywność lub zadanie)
- podniesie własny poziom umiejętności komunikacyjnych (werbalnych i niewerbalnych (wspomaganych)
- udoskonali umiejętności czytelnicze (*efekt oddziaływań pedagogicznych wobec uczniów gimnazjum*)
- udoskonali umiejętności publicznych wystąpień: czytania, pokonywania tremy, niechęci, strachu (*efekt oddziaływań pedagogicznych wobec uczniów gimnazjum*)
- rozwinie zainteresowania książką, czytaniem, słuchaniem, ilustracją

Realizacja programu

Program zakłada realizację działań czytelniczo – integracyjnych, zgodnie z harmonogramami, opracowywanymi indywidualnie na każdy rok szkolny i zaakceptowanymi przez Dyrektorów współpracujących szkół.

Szczegółowa dokumentacja, dotycząca podejmowanych działań edukacji czytelniczo – integracyjnej w Zespole Szkół Specjalnych nr 97 w ramach Programu Międzyszkolnego, zamieszczona zostanie w Załącznikach i zawierać będzie:

- ✓ harmonogramy zajęć realizowanych w danym roku szkolnym
- ✓ sprawozdania z przebiegu zajęć w danym roku szkolnym
- ✓ zdjęcia z realizacji programu

Ewaluacja programu

Ewaluacja Międzyszkolnego Programu Czytelniczo – Integracyjnego „Poczytaj mi, przyjacielu” dokonywana będzie poprzez następujące metody:

- ❖ Metodę obserwacji uczestniczącej
- ❖ Analizę dokumentacji (wypowiedzi uczniów, zdjęcia, film z zajęć)
- ❖ Kwestionariusz ankiety

Ewaluacja służyć będzie ocenie efektywności podjętych działań, zaś wnioski wynikające z jej przeprowadzenia, mogą zostać wykorzystane w planowaniu pracy pedagogicznej biblioteki szkolnej Zespołu Szkół Specjalnych nr 97 w przyszłości.